

1929 NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLÜ

THOMAS MANN

LOTTE
WEIMAR'DA

ROMAN

ALMANCA ASLINDAN ÇEVİREN
GÜRSEL AYTAÇ

Thomas Mann
LOTTE
WEIMAR'DA
1929 NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLÜ

Can Yayınları: 1847

Lotte in Weimar, Thomas Mann

© 1939, Bermann-Fischer Verlag AB, Stockholm. 1967, Katia Mann

© Can Sanat Yayınları Ltd. Şti., 2009

Eserin tüm hakları S. Fischer Verlag GmbH, Frankfurt am Main'dadır.

Adı geçen eser Uluslararası Telif Hakları kanunları gereğince korunmaktadır.

Bu eserin Türkçe yayın hakları Onk Ajans Ltd. Şti. aracılığıyla alınmıştır.

1. basım: Kasım 2009

Bu kitabın 1. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Şebnem Sunar

Kapak tasarımı: Erkal Yavi

Kapak düzeni: Semih Özcan

Dizgi: Taner Börü

Düzeltili: Fulya Tükel

Kapak baskı: Çetin Ofset

İç baskı ve cilt: Özal Matbaası

ISBN 978-975-07-1106-0

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax: 252 72 33

<http://www.canyayinlari.com>

e-posta: yayinevi@canyayinlari.com

Thomas Mann
LOTTE
WEIMAR'DA
1929 NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLÜ

ROMAN

Almanca aslından çeviren
GÜRSEL AYTAÇ

CAN YAYINLARI

**THOMAS MANN'IN
CAN YAYINLARI'NDAKİ
DİĞER KİTAPLARI**

BUDDENBROOKLAR / *roman*
TONIO KRÖGER / *uzun öykü*
SEÇİLEN / *roman*
BÜYÜLÜ DAĞ / *roman*
VENEDİK'TE ÖLÜM / *uzun öykü*

Thomas Mann, 1875'te Almanya'da doğdu. Bir hiciv dergisi olan *Simplicissimus*'ta yazdı ve yayın kurulunda çalıştı. 1898'de yayımladığı ve *Der kleine Herr Friedemann* (Küçük Bay Friedemann) adı altında topladığı ilk öyküleri, daha çok Schopenhauer ve Nietzsche ile Wagner'in etkisi altında kalarak sanatçının yaratma sorununa odaklanmıştı. Mann'ın sonraki eserlerine de sık sık yansiyacak olan bu sanatçı sorunsalı, biri manevi yaşamı, diğeri eylemi temel alan iki karşıt yaşam görüşünden besleniyor ve sanatçının bir şeyler yaratarak varoluşun anlamsızlığına karşı koyma mücadelesini sergiliyordu. Bu ilk öyküleri, büyük bir tüccar ailenin gücünü kaybetmesini konu alan ve 1901'de yayımlanmasının ardından Mann'ı üne kavuşturan *Buddenbrooklar* adlı toplumsal roman izledi. 1929'da Nobel Edebiyat Ödülü'nü alan bu ilk romanla birlikte Mann, sanatçının *tin* ile *yaşam* arasında kalan çelişkisini sergileyen bakış açısını daha da derinleştirdi: 1903'te yayımladığı *Tonio Kröger* ile 1912'de yayımladığı *Venedik'te Ölüm*, bu gerilimden beslenen yapıtlardır. I. Dünya Savaşı yıllarında savaşı savunan Mann, daha sonra bu tutumunu değiştirerek, savaş imgesinin Avrupa'nın ölümü olarak da yorumlanabileceği romanı *Büyülü Dağ*'ı yazdı. Hitler iktidara gelince, Almanya'dan ayrıldı. 1936'da Amerikan vatandaşlığına geçti ve Almanya'nın karanlık tablosunu çizdiği *Joseph und seine Brüder* (Yusuf ve Kardeşleri; 1933-1942) dörtlemesini yayımladı. Dörtlemenin ardından yazmaya koyulduğu *Doktor Faustus*'ta ise besteci Andreas Leverkühn'ün yaşamöyküsünün ışığında, Alman kültürünün barbarlığa yenik düşmesini anlattı. Mann, önceki eserlerinin yoğunluğuna ulaşamayan *Seçilen* ve *Aldatılmış Kadın* ile *Bekennnisse des Hochstaplers Felix Krull* (Dolandırıcı Felix Krull'un İtirafı) adlarını taşıyan üç roman daha yazdı. Mann, 1955'te Zürih'te öldü.

Gürsel Aytaç, 1940'ta Eskişehir'de doğdu. Ankara Kız Lisesi, Ankara Üniversitesi, DTCF, Alman Dili ve Edebiyatı, Latin Dili ve Edebiyatı'nda öğrenim gördü. 1962'de Alman Dili ve Edebiyatı Kürsüsü'ne asistan oldu. 1966'da doktor, 1971'de doçent, 1976'da profesör unvanını aldı. *Gündoğan Edebiyat Dergisi*'nin 5 yıl boyunca yayın yönetmenliğini sürdürdü. Marburg ve Köln şehirlerinde DAAD ve Humboldt Vakfı burslusu olarak araştırmalar yaptı. Uluslararası Germanistler Birliği Yönetim Kurulu üyesi olarak Basel, Göttingen, Tokyo ve Viyana kongrelerinde bildiriler sundu. Eserleri ve yazıları, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara Üniversitesi Yayınları, Gündoğan, Papirüs, Multilingual, Ada, Say, Akçağ ve Doğu Batı Yayınları tarafından yayımlandı. 1992 yılında Avusturya Hükümeti'nden çeviri ödülü aldı.

ÖNSÖZ

Yirminci yüzyıl dünya edebiyatının klasiklerinden sayılan *Lotte Weimar'da* romanını Thomas Mann 1950 yılında yayımlar. Birçok kültür diline çevrildiği halde eser, kırk yılı aşkın bir süre dilimize çevrilmedi. 70'lerde Thomas Mann'ın edebi kişiliği üzerine yaptığım kapsamlı bir araştırmayı, yazarın iki romanından yola çıkarak hazırlamıştım ve bu iki romandan biri *Lotte Weimar'da*'ydı. Dileğim, bu kitabımın çevirmenlerimizi, eseri Türkçe'ye kazandırmaları için heveslendirmesiydi. Bu gerçekleşmeyince işe kendim giriştim. Ve çeviri sırasında çok kereler anladım ki, yabancı edebi eserlerin edebi değerini koruması için çevirmenin söz konusu yabancı dili bilmesi gerekli ama yeterli değil, o edebiyatın uzmanlık alanından gelmek şart. *Lotte Weimar'da*'yı dilimize çevirmenin bir Alman edebiyatı uzmanı olarak benim görevim olduğuna inancım güçlendikçe işi benimsedim ve keyif duyarak çalıştım.

Türk okuru, *Lotte Weimar'da*'nın "Goethe konulu bir roman" olduğunu bilmelidir. Thomas Mann, Goethe'nin kişiliğine, eserlerine büyük ilgi duymuş, *Venedik'te Ölüm* novellasını yazarken bile ilk niyeti bir Goethe figürü yaratmak olmuştur. Sonra bu amacını gerçekleştirmek için Goethe ile çok daha derinden uğraşmanın gereğini fark etmiş ve bu niyetini 1950'ye kadar ertelemiştir.

Thomas Mann, çok yönlü optik tekniğiyle Goethe'yi romanında çevresindeki kişiler, hayatına girmiş kimseler

açısından anlattıktan sonra, ancak yedinci bölümde sahneye çıkartır. İç monologları, bilinç akımı ile olimpik anlatıcının imkânlarıyla gözlerimizin önüne getirir. Romanın bu bölümü, okuyucuya, Goethe dönemi Alman edebiyatını, Goethe'nin kişiliğini önceden bilmiyorsa, sanırım çok şey söylemeyecek, sıkıcı gelecektir. Ama bu bölüm pörçük sözler, yarım cümleler, konudan konuya atlayışlar, Goethe uzmanları için başlı başına bir zevk... Anlaşılabilirliği sağlamak uğruna bu ifadeleri düzgün cümleler haline getirme kalkmak, benim “edebi çeviri” anlayışıma ters düşerdi.

Lotte Weimar'da'nın konusu, yıllar önce Türkçe'ye kazandırılmış bir Goethe romanından, *Genç Werther'in Acıları*'ndan yola çıkar. Bilindiği gibi Goethe, gençlik yıllarında kaleme aldığı ve onu neredeyse dünya çapında bir üne ulaştıran bu romanın konusunu kendi hayatından almıştır. Arkadaşının nişanlısı Charlotte'ye duyduğu aşkı, o sıralar yine bir yasak aşk yüzünden canına kıyan bir elçilik sekreterinin intiharı ile birleştirerek romanını kurmuştur. Kurmaca doku içinde gerçeklik, çok belirgin bir şekilde ortaya çıkmaktadır. İşte bu romandaki Lotte'nin gerçek hayattaki örneği Charlotte, nişanlısıyla evlenmiş, dokuz çocuk doğurmuş, çocuklarını yetiştirmiş, kocası öldükten sonra da Goethe'yi ziyaret etmeyi aklına koymuştur. Charlotte'nin Goethe'yle buluşması, Thomas Mann için çok anlamlı bir olaydır. *Lotte Weimar'da* başlıklı romanında bu konuyu işler.

Gerçekler ile kurmacanın ilişkisi, konusunu gerçeklerden alan ve bunu kurmaca içerisinde belli olmayacak derecede işleyen yazarın ahlaki sorumluluğu, sonra büyük kişiliklerin çevresiyle ilişkileri, yaşlılık, romanın ana sorunsallarını verir. Öte yandan “Goethe” olgusu, Thomas Mann için başlı başına bir roman konusu değerindedir.

Lotte Weimar'da'nın Türk okuyucularına da, bana çeviri sırasında verdiği keyfi vermesini dilerim.

Gürsel Aytaç
Ankara, 1991

BİRİNCİ BÖLÜM

Weimar'daki “Zum Elephanten” Misafirhanesi'nin garsonu *Mager*, ki kendisi aydın bir adamdır, 1816 yılının Eylül ayı ortalarında, neredeyse yazdan kalma bir günde, heyecanlı, içini sevinçle altüst eden bir şey yaşamıştı. Olayın öyle acayip bir yanı olduğundan değildi, ama yine de *Mager*'in bir an düş gördüğünü sandığı söylenebilirdi.

O gün, alışılmış Gotha postasıyla sabah 8'i biraz geçte, üç kadın, çarşı içinde o ünlü eve indiler. İlk bakışta –hatta ikinci bakışta da– göze çarpar bir tuhafıkları yoktu. Aralarındaki ilişki kolay anlaşılır türdendi: Anne-kız ve hizmetçiydiler. Hoş geldiniz demek için eğilmeye hazırlanmış, girişteki revakın altında bekleyen *Mager*, uşağın nasıl ilk ikisinin arabanın basamağından kaldırırma inmesine yardım ettiğini, bu arada Klärchen adındaki oda hizmetçisi kızın birlikte oturup hoşbeş etmiş benzediği eniştesinin yanından nasıl ayrıldığını seyretti. Adam kadına yandan gülümseyerek bakıyordu, belli ki akli, konuğun konuştuğu yabancı şiveye takılmıştı ve onu bir çeşit alaylı dalgınlık içinde gözleriyle izledi, kadınsa aslında pek gerekli olmayan dönüşler, toparlanmalar ve nazlanmalarla yüksek koltuğundan aşağı iniyordu. Adam sonra arkasındaki bozaranın ipini çekti ve konukların gelişini izleyen birkaç çocukla erkencilerin hoşlanacağı bir havada duygulu duy-

gulu öttürmeye başladı.

Hanımlar, sırtları eve dönük, geriye kalan birkaç parça eşyalarının arabadan indirilişini denetlemek için hâlâ posta arabasının yanında duruyorlar, Mager ise, kızıl favorilerin çevrelediği süt beyazı yüzünde nazik ama bir o kadar da çekingen bir gülümseme, düğmeleri iliklenmiş frakı, yakasında rengi atmış boyunbağı, kocaman ayaklarının üzerindeki bacaklarına dapdar oturan pantolonuyla, kaldırımında bir diplomat edasıyla onları karşılamak üzere, eşyaları konusunda içlerinin rahatlayıp girişe yönelecekleri anı bekliyordu.

“Günaydın, dostum!” dedi iki hanımdan anne görünümü olanı, tam bir hanımefendiydi, iyice yaşını başını almış, altmışına yaklaşmıştı, hafif topluydu, siyah pelerimli beyaz bir elbise giymiş, kısa örgü eldivenler takmıştı, başında ise bir zamanlar sarı, şimdiyse kül rengi olan kıvrıkcık saçların görüldüğü bir kapüşon vardı. “Üç kişi için kalacak yere ihtiyacımız olacak, yani bana ve çocuğuma iki kişilik bir oda,” (çocuk dediği pek de küçük sayılmazdı artık, yirmilerinin sonundaydı, kumral saçları lüle lüleydi, boynunda pilili bir yakalık vardı; annesinin o hafif gagalı burnu onda biraz fazla sert, biraz fazla keskin görünüyordu) “ve çok uzakta olmayan bir oda da yardımcım için. Mümkün mü acaba?”

Kadının mavi gözleri, resmî bir donukluk içinde, garsonu aşırıp misafirhanenin cephesine daldı; yaşının verdiği tombul yanakların arasına gömülmüş o ufacak ağzı, tuhaftır ama hoşça gidecek tarzda hareket ediyordu. Herhalde gençliğinde, kızının şimdiki halinden daha çekici bir kadındı. Dikkati çeken yanı, başının öne doğru titremesiydi, ama bu da kısmen sözlerinin pekiştirilmesi ya da karşısındakini hemen onaylamaya davetmiş gibi geliyordu insana, yani sebebi canlılıktan ziyade zayıflık ya da hem canlılık hem zayıflık gibi görünüyordu.

“Gayet tabii,” cevabını verdi anneyle kızına girişe doğru eşlik eden yönetici, bu sırada hizmetçi kız, birkaç şapka kutusunu sürükleyerek onların peşinden geliyor-

du. “Gerçi her zamanki gibi çok doluyuz ve hatırlı kişileri bile geri çevirmek durumuna gelmek üzereyiz, ama hanımefendilerin arzularını en iyi şekilde yerine getirmek için hiçbir çabadan kaçınmayacağız.”

“İşte bu güzel,” dedi yabancı kadın ve kızıyla karşılıklı gülümseyerek bakıştılar, adamın bu düzgün, ama yine de Thüringen-Saksonya şivesine çalan konuşma tarzına saygı duyarak.

“Buyurmaz mıydınız? Buyrun lütfen!” dedi Mager, onu koridora geçirirken. “Müdüriyet sağ tarafta. Misafirhanenin sahibesi Bayan Elmenreich sizi karşılamaktan şeref duyacak, buyrun lütfen!”

Saçları ok biçimi bir tokayla süslenmiş, kapı yakın olduğu için yün hırkaya sarınmış olan Bayan Elmenreich, büroyu bir bölme gibi girişten ayıran tezgâh benzeri bir masanın ardında kamış kalemler, rih ve hesap makinesinin arasında kurulmuş, oturuyordu. Yüksek kürsüsünden ayrılan bir görevli, yan tarafta paltolu bir beyle İngilizce konuşuyordu, girişte yığılmış bavullar herhalde bu beyindi. Kadın, kayıtsız bakışlarıyla yeni gelenleri fark etmekten ziyade onları aşarak yaşlı hanımın selamına, gençlerin hafifçe eğilmelerine kibirli bir baş işaretiyle karşılık verdi, kulak kabartarak garsonun iletmiş oda talebini dinledi ve ucuna sap geçirilmiş bir ev planını eline alıp üzerinde bir süre kurşunkalemli dolandırdı.

“Yirmi yedi,” diye belirledi, hanımların bavullarıyla bekleyen yeşil şapkalı kâhyaya dönerek. “Tek kişilik oda veremeyeceğim. Matmazelin, Erfurt Kontesi Larisch’in hizmetçisiyle aynı odayı paylaşması gerekecek. Misafirhanemizde hizmetçisiyle gelmiş o kadar çok konuk var ki.”

Klärchen, şefinin arkasından işaret etti, ama kız olur, demişti. Anlaşırız ne yapalım, diye eklemişti ve gitmeye hazır, odasına götürülmesini rica etti, oraya bavullar da taşınacaktı.

“Derhal hanımefendi,” dedi garson. “Yalnız bir ara yerine getirilmesi gereken şu formalite var. İnsanlık hali diye birkaç satır rica ediyoruz. Bu titizlik aslında bizden

gelmiyor, mübarek polisin işi. Ortadan kaldırılamıyor. Yasalar ve haklar, denebilir ki, sonsuz bir hastalık gibi kuşaktan kuşağa geçiyor. Zahmet etmenizi rica edebilir miyim acaba -?”

Hanım tekrar kızına bakıp biraz eğlenerek, biraz da şaşkınlıkla kafasını sallayarak güldü.

“Evet, doğru,” dedi “unutmuşum. Her şey usulünce,” (gençliğinde herhalde âdet olan hitap şeklini kullanıyordu) “okunaklı ve net. Versinler bakalım!” Ve masaya geri dönerek yönetici kadının kendisine uzattığı, bir ipe bağlı kalemi yarım eldivenli elinin zarif parmaklarıyla aldı ve gülmeye devam ederek, üzerine daha önce birkaç isim yazılmış konuk listesine eğildi.

Yavaşça gülmeyi bırakarak ve sönen neşesinin ancak küçük keyifli ve iç geçirmeyi andırır seslerini mırıldanarak usulca yazdı. Ensesinin öne doğru titremesi, duruşunun rahatsızlığından olsa gerek, her zamankinden daha belirginleşmişti.

Onu seyrediyorlardı. Bir yanda kızı ona omzunun üstünden bakıyordu, zarif, düzgün kavisli kaşlarını (annesinden almıştı kaşlarını) yukarı kaldırmış, ağzını eğlenircesine kapamış ve büzmüştü; öte yanda garson Mager göz kırpyordu, kısmen acaba kırmızıyla işaretlenmiş boşlukları doğru kullanıyor mu diye yazdıklarına dikkat etmek amacıyla, kısmen de o taşralı merakından ve bir kimse- nin ne de olsa nankör olan bir yabancı insan rolünü bırakıp adını sanını açıklama vaktinin geldiğine duyulan, kötülükten tamamıyla arınmamış bir memnuniyetle. Nendendir bilinmez, büro “personeli” ve İngiliz turist de konuşmalarını kesip başını öne doğru sallayıp yazan kadını seyrettiler; kadın, neredeyse çocuksu bir özenle harfleri çiziktiriyordu.

Mager gözleri parlayarak okudu: “Saray Müşaviri Kestner’in dul eşi Charlotte, Buff kızı, Hannoverli, son ikamet yeri Goslar, doğ. 11 Ocak 1753 Wetzlar, kızı ve hizmetçisiyle beraber.”

“Yeter mi bu?” diyerek sordu eski müşavir eşi; ve

kimse cevap vermeyince kendi karar verdi: “Yetmesi gerek!” Böyle diyerek kalemi hışımla tezgâha bırakmak istedi, ama serbest olmadığını unuttu ve kalemin bağlı olduğu metal ayaklığı devirdi.

“Ne kadar da kullanışsız!” dedi kızarak, bu arada kızına üst üste birkaç kez baktı; kızı alaylı bir ifadeyle ağzını büzmüş, gözlerini yere eğmişti. “Evet, bu hemen düzeltilir, olur biter. Haydi, odamıza gidelim artık.”

Kızı, hizmetçisi ve kabak kafalı garson, kutular ve bavullar yüklenmiş otel uşağı onun arkasından koridoru geçip merdivene doğru ilerlediler. Mager, göz kırpmaya son vermemişti, yol boyunca sürdürdü, hem de öyle ki, üç ya da dört kez aralıklarla gözkapaklarını yere indirdi ve sonra kırmış gözlerle kıvıldamadan baktı, bu sırada ağzını aptalca denemezse de, tuhaf bir biçimde, adeta ustaca ayarlanmışçasına açık tutuyordu. İlk merdiven sahanlığında ydılar ki grubu durdurdu. “Özür dilerim!” dedi. “Çok özür dileirim, eğer sorun... Adi ve görgüsüzce bir merak değil bu... Acaba Saray Müşaviri Kestner’in eşi, Madame Charlotte Kestner’le, yani Wetzlar’dan Buff’la mı müşerref olduk?”

“Benim,” diye onayladı yaşlı hanım gülümseyerek.

“Yani demem o ki... Tabii, şüphesiz, ama diyorum ki, – demek sonunda o Charlotte değil söz konusu– hani kısacası Lotte-Kestner, Deutschorden Evi’nden, Wetzlar’daki bir zamanların...”

“Ta kendisi, azizim. Ama ben hiç de ‘eski’ değilim, ben burada tamamıyla ‘şimdi’nin içindeyim ve bana ayrılan odaya götürülsem iyi olacak...”

“Derhal!” diye bağırdı Mager ve başını öne eğip acele etmeye başladı, ama sonra yine yerinde çakılı kaldı ve ellerini birbirine çarptı.

“Aman Tanrım!” dedi bütün kalbiyle. “Aman Tanrım, müşavirin hanımı! Muhterem hanımefendi, düşüncelerim şu an burada hüküm süren aynılık ve açılan perspektifle hemen... kusura bakmasınlar... Tanrı’nın bir lütfu bu düpedüz... Misafirhanemiz, demek oluyor ki, deyim yerindeyse hakiki ve gerçek aslını... bu şerefe ve değeri ölçül-

mez ödüle erişti... Tek kelimeyle, Werther'in Lotte'sinin önünde olmak bana kısmetmiş...”

“Herhalde öyle olmalı, dostum,” diye karşılık verdi hanımefendi sakin bir ihtişamla ve kıkırdayan hizmetçiye kötü kötü baktı. “Ve biz yol yorgunu hanımlara artık gıcıkmeden odanızı göstermek de bir başka nedeniniz olmalı, o zaman memnun olurum.”

“Derhal!” diye bağırdı kâtip ve adımlarını hızlandırdı. “Yirmi yedi numaralı oda, aman Tanrım, iki kat üstte. Rahattır merdivenlerimiz, hanımefendi fark edecektir, ama bilir miydik ki... Herhalde dolu oluşumuza rağmen yine de... Ne olursa olsun, o oda iyidir, önden çarşıya bakar, beğenmezlik etmeyeceksiniz. Daha geçenlerde Halle'den Binbaşı Egloffstein ve eşi burada kaldı, halaları Bayan Egloffstein'ı ziyarete geldiklerinde. Ekim 1813'te Büyükprens Ekselans Konstantin'in başyâverini misafir etmişti. Bu herhalde tarihî bir anı... Ama, hey Tanrım, ne diye durmuş tarihî anılardan söz ediyorum, bunlar duygulu bir insan için şu durumla hiç mukayese kabul etmez ki... Birkaç adım kaldı, Sayın hanımefendi! Merdivenden sonra bu koridor boyunca yalnızca birkaç adım var. Her taraf hanımefendinin gördüğü gibi, yeni boyanmıştır. 1813'ün sonundan beri Tuna Kazaklarının gelişinden sonra onarım yapmak zorunda kaldık. Merdivenler, odalar, koridorlar ve oturma salonları, belki çoktan zamanı gelmiş şeyler. Dünya tarihinin o vahşi şiddet olayları buna mecbur etti, hepsi bu; ve bundan da şu ders çıkarılabilir: Hayatın onarımları, belki o güçlü bir şekilde hızlandıran şiddet olayları olmadan gerçekleşmiyor. Tabii tadilatımızın başarısını doğrudan yalnızca Kazaklara verecek değilim. Prusyalıları, Macar süvarilerini de gördü binamız, daha önceki Fransızlar da cabası... Hedefe ulaştık. Sayın hanımefendi buyursunlar!”

Buyur etmek için, ardına kadar açtığı kapıdan odanın içine doğru eğildi. Kadınların gözleri uçucu bir kontrolle, her iki pencerenin kolalı muslin perdelerini süzdü, arastığı yaldız çerçevesi ve tabii biraz donuk lekeli konsol

aynasını, küçük ortak bir kubbesi olan beyaz örtülü kar-yolaları ve diğer tüm konforu. Bir bakır kakma manzara, içinde eski bir mabet, duvarı süslüyordu. Yer tertemiz cilalanmış parlıyordu.

“Gayet hoş,” dedi hanımefendi.

“Hanımlar burada rahat ederlerse, nasıl mutlu olacağız! Bir şey eksik olacak olursa, işte zil kolu. Sıcak suyu ben sağlayacağım, söylemeye gerek yok. Sayın hanımefendinin memnuniyetini... çok çok bahtiyar olacağız.”

“Gayet tabii, azizim. Bizler sade insanlarız, şımartılmış değiliz. Teşekkürler, iyi adam,” dedi, yükünü sehpaye, dösemeye indirip uzaklaşan uşağa. “Ve size de teşekkür, dostum,” dedi bağışlayan bir baş işaretiyle garsona dönerek. “Her türlü ihtiyacımız sağlanmış durumda ve şimdi bir parça...”

Ama Mager kıpırdamadan duruyordu, parmakları kenetlenmiş, kızarık gözleri yaşlı kadının hatlarına daldı.

“Ulu Tanrım!” dedi, “Hanımefendi, ne kayda geçilecek olay! Hanımefendi belki de tam olarak anlamazlar benim gibi yufka yürekli bir adamın duygularını, ansızın ve bütün beklentilerin zıddına, sarsıcı perspektifleriyle böyle bir olayla karşılaşan... Hanımefendi, deyim yerindeyse bu türlü ilişkilere ve bizim hepimiz için kutsal olan bu özdeşliğe alışkınlar, kendileri belki meseleyi hafife alıyorlar, neredeyse sıradanmışçasına tam ölçmüyorlar, hissedemiyorlar, gençliğinden beri edebiyata meraklı, böyle bir şeye hiç rastlamamış bir can, bu tanışmada neler duyar, izin verirseniz söyleyeyim –kusurumu bağışlayın– şiirin pırlantısıyla yıkanmış ve aynı zamanda sonsuz ün semalarına ateşli eller üzerinde taşınan bir kişilikle karşılaşmada...”

“Aziz dostum,” diye karşılık verdi hanımefendi gülümseyen bir savunmayla, oysa garsonun sözleri sırasında yine göze çarpar hale gelen başının öne doğru titremesini insan daha çok bir onaylama gibi yorumlayabilirdi. (Hizmetçi onun arkasında duruyordu ve eğlenceli bir merakla adamın neredeyse gözleri yaşaracak kadar heyecanlı yüzüne bakıyordu, bu sırada kızı gösterişçi bir kayıtsızlıkla

odanın arka tarafında bavullarla uğraşıyordu.) “Aziz dostum, ben iddiasız, sade, ihtiyar bir kadını, başkaları gibi ben de insanım, ama sizin meramınızı anlatmada öyle olağanüstü, öyle nitelikli bir tarzınız var ki...”

“Adım Mager’dir,” dedi garson hemencecik bilgi olsun diye. Orta Almanya’nın yumuşak aksanıyla “Maher” demişti; tonunda bir yalvarma, bir dokunaklılık vardı. “Ben övünmek gibi olmasın ama, bu evde el ulağımı, misafirhanenin sahibesi Bayan Elmenreich’in sağ kolu dedikleri, kendisi dul bir kadındır, Bay Elmenreich, maalesef altı yılında, buraya ait olmayan trajik şartların altında dünya siyasetinin kurbanı oldu. Benim konumumda, hanımefendi, hele şehrimizin geçirdiği şu devirlerde insan çok çeşitli kimselerle temas ediyor, mesela bazı önemli kişiler gelip geçiyor, doğuştan ya da şahsi başarısıyla önemli kişiler ve tabii bu yüksek rütbeli, dünya olaylarına adı geçmiş kişiler ve saygı uyandıran, hayal gücünü harekete geçiren isim sahipleriyle karşılaşmaktan belli bir pişkinlik oluşuyor. İşte böyle hanımefendi. Ne var ki, bu mesleki şanslılık ve duyarsızlık – nerede acaba! İtiraf edeyim, hayatımda hiçbir kabul ve hizmet bugünkü olay gibi kalbimi altüst etmemiştir, gerçekten kayda değer. Çünkü herkes gibi, ben de biliyordum, o edebi sevimli kahramanın aslı, hayattakiler arasında bulunmaktadır, hem de Hannover şehrinde, bunları bildiğimin şimdi iyice farkındayım. Ne var ki bu bilginin bence gerçekliği yoktu ve bu kutsal varlığı bir gün gelip de karşımda göreceğim ihtimalini hiç aklıma getirmemiştim. Bunu düşlemeye bile cesaret edemedim. Bu sabah –birkaç saat önce yani– uyandığında, önümdeki günün, öbür yüzlerce gün gibi sıradan bir gün olduğundan emindim, mesleğimin girişte ve kürsüde alışılmış ve sıradan görevleriyle dolu önemli bir gün. Karım –ben evliyim, hanımefendi, Madame Mager, mutfakta bir görevde çalışır– şahittir ki olağanüstü bir şeyler olacağı sezgisinin hiçbir işaretini duymadım. Bu akşam da sabah nasıl kalktıysam aynı adam olarak yatağa gireceğimden farklı bir şey düşünmedim. Oysa şimdi! Hiç ummadık anda olur çoğu

kez. Halk ağız bu basit dünya deyimiyle nasıl da haklıdır! Hanımefendi benim bu hararetli halimi ve belki de bu yersiz açık yürekliliğimi affedeceklerdir. Kalbi dolu olanın ağız açılır der halk deyişi, o tabii pek edebi değil ama isabetli tarzıyla. Bir bilse hanımefendi, ben neredeyse çocuk yaştan beri şairlerin şahı, büyük Goethe'mizi hangi tutumuyla severim ve Weimarlı olarak bu yüce adama hemşehrimiz demekle nasıl gurur duyarım... Ve bilseler özellikle *Genç Werther'in Açıları* bu kalbe eskiden beri... Ama susuyorum işte hanımefendi, biliyorum, bana düşmez bu, her ne kadar bunun gibi duygusal bir eserin bütün insanlara ait olduğu ve büyük küçük herkesi coşturduğu, oysa mesela *Iphigenia* ve *Öz Kız Evlat*'ın belki yalnızca yüksek düzeylere hitap ettiği bir hakikatse de. Düşünüyorum da, Madame Mager'le ben akşam mum ışığı altında içimiz eriyerek o harika sayfaları ne çok okurduk ve şimdi şu anda o eserin dünyaca ünlü ve ölümsüz kahramanı, etten kemikten, benim gibi bir insan olarak karşımda duruyor... Aman Tanrı aşkına, hanımefendi!" diye bağırıldı ve eliyle alnına vurdu. "Konuşuyorum, konuşuyorum da, birden başımdan kaynar su dökülmüş gibi oluyor, hanımefendinin kahvesini içip içmediğini hiç sormamışım ya!"

"Sağ ol dostum," diye cevap verdi, bu halk adamının dil döküşünü, gözlerini dikip hafifçe titreyen ağızıyla öylece durup dinlemiş olan ihtiyar kadın. "O işi vakitlice yaptık biz. Öte yandan, Bay Mager'ciğim, siz özdeşleştirme-rinizde çok ileri gidiyorsunuz ve müthiş abartıyorsunuz, beni ya da o sıralar ben olan o genç şeyi bu çok anılan kitapçığın kahramanıyla karıştırmakla. Dikkatini çekmek zorunda kaldığım ilk insan siz değilsiniz, kırk dört yıldan fazla, bunu vaaz edip dururum. Öyle ünlü, öyle kesin ve kutlanan bir gerçeklik kazanmıştır ki o roman figürü, biri çıkıp diyebilir, biz ikimizden asıl ve hakiki olanı odur, oysa ben kendim de kabul etmek istemem, bu kız benim o zamanki halimden çok farklıdır, şimdiki halimi tabii bir yana bırakalım. Herkes görüyor ki benim gözlerim mavi, oysa Werther'in Lotte'si bilindiği gibi kara gözlüdür."

1929 NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLÜ

THOMAS MANN

LOTTE
WEIMAR'DA

ROMAN

Thomas Mann'ın ilk kez 1939 yılında yayımlanan ünlü romanı *Lotte Weimar'da*, modern Alman edebiyatının en çarpıcı örneklerinden biri, Mann'ın büyük usta Goethe'ye gönderdiği çok şık bir selam. Roman, konusunu bir başka romandan, Goethe'nin başyapıtı *Genç Werther'in Acıları*'ndan alıyor.

Aradan uzun yıllar geçmiş, Werther'in büyük aşkı Charlotte, Goethe'nin yaşadığı kente, Weimar'a, yaşlı ve zengin bir kadın olarak geri dönmüştür. Charlotte ile Goethe'nin bu buluşması yalnızca çağdaş, metinlerarası bir buluşma değildir kuşkusuz; gençlik, aşk, karşılıksız bırakılan duygular, insanın yaşama bakışının zamanla değişmesi, toplumsal ve ahlaki sorumluluklar... Bütün bunlar iki olgun kahramanın gözünden aktarılır. Böylece Alman toplumunun izleği arasından evrensel değerler yakalanır. Thomas Mann'ın bu önemli romanını okurlarımızın *Genç Werther'in Acıları*'nı anımsayarak okumaları kuşkusuz büyük kazanç olacaktır.

KAPAK RESMİ: CARL HOLSOE

ISBN 978-975-07-1106-0

9 789750 711060